PWYLLGOR YMGYNGHOROL HARBWR ABERMAW 23/10/18

YN BRESENNOL:

Aelodau: Cyng. Gethin Glyn Williams (Cyngor Gwynedd), Cyng. Eryl Jones-Williams (Cyngor Gwynedd), Cyng. Louise Hughes (Cyngor Gwynedd), Cyng. R. Triggs (Cyngor Tref Abermaw), Cyng. Mark James (RNLI), Mrs Wendy Ponsford (Aelod o Glwb Hwylio Meirionnydd)

Swyddogion: Barry Davies (Swyddog Morwrol a Pharciau Gwledig), Glyn Jones (Harbwr Feistr Abermaw), Lowri Haf Evans (Swyddog Cefnogi Aelodau) a Mererid Watt (Cyfieithydd)

Eraill a wahoddwyd: Mike Scott (Ymddiriedolaeth Mwynderau'r Friog) ar gyfer eitem 8 yn unig.

YMDDIHEURIADAU: Y Cynghorydd Ioan Ceredig Thomas (Aelod Cabinet - Economi), Dr John Smith (Grŵp Mynediad Traphont Abermaw), Mr Martin Parouty (Grŵp Defnyddwyr Harbwr Abermaw) a Mr Mike Ellis (Pwyllgor Ras y Tri Chopa)

1. CADEIRYDD

PENDERFYNWYD ail ethol y Cynghorydd Gethin Williams yn Gadeirydd y Pwyllgor hwn am y flwyddyn 2018/19.

2. IS-GADEIRYDD

PENDERFYNWYD ail ethol y Cynghorydd Eryl Jones-Williams yn Is-gadeirydd y Pwyllgor hwn am y flwyddyn 2018/19.

3. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyniwyd datganiad o gysylltiad personol gan yr aelodau isod am y rhesymau a nodir:

(a) Cyng. Gethin Williams – aelod o'r Ymddiriedolaeth Cymunedol
(b) Mrs Wendy Ponsford – aelod o'r Clwb Hwylio, aelod o'r Ymddiriedolaeth Cymunedol
(c) Cyng. Rob Triggs – aelod o'r Ymddiriedolaeth Cymunedol, aelod o'r Clwb Hwylio

Ni fu i'r Aelodau bleidleisio ar faterion a oedd yn ymwneud â'u buddiant personol.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod y Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 6 Mawrth, 2018, fel rhai cywir.

Dymunwyd ymddeoliad hapus i Glynda O'Brien (Swyddog Cefnogi Aelodau) am ei chefnogaeth a'i gwasanaeth i'r Pwyllgor dros y blynyddoedd.

Materion yn codi o'r cofnodion:

(a) **Cynnal a Chadw**
Swyddog Morwrol a Pharciau Gwledig i holi'r Uwch Swyddog Harbyrau a Harbwr Feistr Abermaw am raglen waith cynnal a chadw dros gyfnod y gaeaf.

(b) **Digwyddiadau**

Derbyn bod lle i wella’r broses o atgoffa trefnwyr i gysylltu gyda’r Gwasanaeth Morwrol yn gyntaf i gael caniatâd i gynnal gweithgareddau a chryfhau trefniadau o ddydd i ddydd.

Adroddwyd bod trafodaethau wedi eu cynnal ynglŷn â digwyddiad Motorcross yn gwrthdaro gyda gwyliau Hanner Tymor Gwynedd a’r diffyg cyfathrebu rhwng y trefnwyr a Chyngor Tref Abermaw. Nodwyd bod Mr Arnold (trefnwr y Motorcross) angen cadarnhad o ddyddiadau 2019 cyn mis Rhagfyr er mwyn trefnu’r digwyddiad. Ategwyd nad oedd modd newid y dyddiad ar gyfer 2018 gan fod rhaglen digwyddiadau Motorcross ar draws y wlad eisoes wedi ei chyhoeddi. Gwnaed awgrym y dylid osgoi penwythnosau hanner tymor mis Hydref (Gwynedd) a hefyd rhoi ystyriaeth i ddyddiad Sul y Cofio.

Awgrymwyd 9/10 neu 16/17 o Dachwedd fel nad oedd gwrthdaro gyda hanner tymor. Nodwyd bod y digwyddiad yn un pwysig i’r ardal ac nad oedd eisiau ei golli. Pwysleisiwyd yr angen i gadarnhau’r dyddiadau gyda Mr Arnold cyn mis Rhagfyr 2018

(c) Ffonau Gwasanaeth Brys Y Friog

Amlygwyd, yn dilyn penderfyniad y Pwyllgor i gyfleu i’r Aelod Cabinet perthnasol i waredu'r ffonau gwasanaethau brys oherwydd diffyg defnydd, nad oedd hyn wedi digwydd. Awgrymwyd, cyn gwaredu, y dylid ymgynghori ymhellach gyda Gwylwyr y Glannau a Mudiad y Bad Achub o ddefnydd y ffonau.

(ch) Gweithgareddau FLAG (Fisheries Local Action Group)

Adroddwyd bod y gweithgareddau wedi bod yn llwyddiannus a bod bwriad cynyddu'r fenter i’r dyfodol. Diolchwyd i bawb oedd wedi bod yn rhan o’r trefniadau.

Nododd y Cynghorydd Tref nad oedd wedi gallu mynychu cyfarfodydd Grwp FLAG yn yr ardal ac awgrymodd y dylid cynnig yr aelodaeth i rywun arall.
Cadarnhawyd mai cynrychiolaeth gan unrhyw **un** o aelodau Cyngor Tref Abermaw oedd dymuniad y Grwp FLAG

(d) Clirio Tywod

Mewn datganiad nad oedd modd gweld y môr o Abermaw, nodwyd yn dilyn cyfarfodydd gyda Ymgynghoriaeth Gwynedd nad oedd modd symud tywod. Er hynny, amlygwyd bod datganiadau positif wedi eu cynnwys mewn cylchgrawn yn mynegi bod y traeth yn adnodd bendigedig, y morglawdd yn boblogaidd a’r sianel yn glir.

(dd) Carthu

Rhagwelir mai Doc Fictoria a Harbwr Pwllheli yn unig fydd yn cael ei carthu

(e) Cyngor Cymuned Arthog - rheoli mewn llifiad traffig

Gyda mewnlifiad sylweddol o draffig twristiaeth i’r ardal adroddwyd er bod cyfarfod wedi ei gynnal gyda’r Adran Trafnidiaeth ymddengys nad oedd pethau yn symud ymlaen i ymateb i’r cynnydd. Amlygwyd bod Cyngor Cymuned Arthog yn cydweithio gyda Grŵp yn Y Friog i geisio adfer rhai o'r materion oedd yn cynnwys camau

gweithredu i atal parcio dros nos. Cadarnhawyd bod yr Aelod Cabinet perthnasol yn derbyn copi o raglen y Pwyllgor ac felly yn ymwybodol o'r materion.

Mewn ymateb i sylw bod Cyngor Tref Y Bala wedi cyflogi swyddog gorfodaeth eu hunain, awgrymwyd y dylai'r Cynghorydd Louise Hughes gysylltu gyda'r Cynghorydd Tref am fanylion perthnasol deddf gorfodaeth, fel y gellid codi'r mater yng nghyfarfod nesaf Cyngor Cymuned Arthog

(f) Difrod i reiliau tu allan i Adeilad Dora

Adroddwyd mai Cyngor Gwynedd oedd wedi ysgwyddo'r baich am dalu am y difrod. Ategwyd bod trafodaethau wedi eu cynnal gyda'r perchennog gyda rhybudd, petai difrod pellach y byddai'r Cyngor yn cymryd camau i adennill costau.

5. DIOGELWCH HARBWR

Nodwyd nad oedd unrhyw fater o ran diogelwch harbwr wedi ei gyflwyno o fewn y cyfnod ond tynnwyd sylw at bryder bod plant ifanc yn dringo ar hyd yr adeiladau, cychod, cewyll ac offer pysgota yn Aberdyfi. Gwnaed sylw bod angen sicrhau bod y safle yn ddiogel a gwneud cais i berchennog unrhyw offer gwblhau asesiad risg.

6. DIWEDDARIAD AR FATERION RHEOLAETHOL YR HARBWR

(a) Adroddiad yr Uwch Swyddog Harbyrau

Cyflwynwyd adroddiad gan yr Uwch Swyddog Harbyrau yn rhoi diweddariad cryno ar faterion yr Harbwr am y cyfnod rhwng Mawrth 2018 a Hydref 2018. Yn dilyn Haf arbennig gyda chynnydd sylweddol mewn niferoedd yn ymweld a'r ardal, adroddwyd nad oedd yr adnoddau'r Gwasanaeth yn ddigonol i ymateb i'r holl faterion ac amlygwyd hyn fel risg uchel. Ategwyd bod un ddamwain angheuol wedi digwydd a bod ymateb i'r crwner wedi ei weithredu. Nodwyd hefyd bod y staff yn gorfod delio gyda sefyllfaoedd anodd iawn ac mewn ymateb i hyn amlygwyd bod cyfarfod wedi ei drefnu gyda Gwylwyr y Glannau i drafod y sefyllfa ymhellach. Adroddwyd bod y Gwasanaeth dan bwysau.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â nifer yr angorfeydd yn lleihau, adroddwyd bod hyn yn batrwm sydd i'w weld mewn harbyrau naturiol. Ategwyd bod y diwydiant ei hun yn dioddef, ond er y lleihad nid oedd yn cael effaith ar y budd economaidd wrth edrych ar y sefyllfa yn ei gyfanrwydd e.e., gwelwyd cynnydd positif mewn niferodd cychod pŵer. Nododd yr Harbwr Feistr mai newid mewn diwylliant yw un rheswm dros leihad yn y nifer o gychod hwylio gyda'r angen am bŵer a chyflymdra yn cynyddu. Ategwyd bod cwsmeriaid angen 'prynu adnodd', megis angorfeydd, fel eitem ac mai proses hirwyntog yw'r broses sydd yn bodoli ar hyn o bryd.
I gyfarch hyn, awgrymwyd gwasanaeth hwyluso taliadau a gwnaed cais am adroddiad i'r cyfarfod nesaf yn rhestru'r opsiynau posib.

Ategodd y Swyddog Morwrol a Pharciau Gwledig bod adolygiad yn cael ei wneud gan y Gwasanaeth yn holi pam bod perchnogion angorfeydd wedi ymadael ac y byddai adroddiad ar y canfyddiadau yn cael ei gyflwyno (i bob Pwyllgor Harbwr) ym mis Mawrth 2019.

Yng nghyd-destun, gosod angorfeydd, amlygwyd bod Cyngor Tref Abermaw wedi ystyried cyllido costau angorfeydd a bod bwriad ganddynt i godi arian ar gyfer pontwns. Amlygwyd yr angen i gadarnhau trefniadau perchnogaeth ac awgrymwyd

y dylai'r Cynghorydd Tref gyfarfod gyda'r Uwch Swyddog Harbyrau a'r Harbwr Feistr i drafod ymhellach. O ran carthu, byddai angen trwydded i weithredu. Gyda chyllidebau'r Cyngor yn dynn ac yn wynebu toriadau pellach ni fyddai modd i'r Cyngor ariannu carthu'r Harbwr. Awgrymwyd y dylai'r Cynghorydd Tref ymgynghori gyda Swyddog Morwrol a Pharciau Gwledig i gydsynio i ysgrifennu llythyr at CNC i gael gweithredu. Awgrymwyd bod y gymuned yn barod i godi'r arian.

Canmolwyd cymuned Abermaw am eu parodrwydd i gydweithio a cheisio'r gorau i'r dref yn wyneb toriadau i gyllidebau Cyngor Gwynedd. Dylid eu cymeradwyo a'u llongyfarch am eu gwaith da.

Adroddwyd bod archwilwyr yr Asiantaeth Forwrol a Gwylwyr y Glannau i ailymweld a'r gwasanaeth fis Hydref eleni fel dilyniant i'r adolygiad a gynhaliwyd 2017. Oherwydd amgylchiadau annisgwyl nodwyd y byddai rhaid gohirio'r ymweliad tan fis Mawrth 2019. Bydd gwahoddiad i holl Aelodau'r Pwyllgorau Ymgynghorol fynychu cyfarfod ym Mhorthmadog.

Tynnwyd sylw'r Aelodau at fwriad y Gwasanaeth i gyflogi cymhorthydd harbwr llawn amser i weithio yn Harbyrau Abermaw, Aberdyfi a Porthmadog. Mewn ymateb y dylai'r gwasanaeth ystyried yn ofalus lle byddai'r swyddi yn cael eu hysbysebu a hefyd awgrym i geisio prentisiaethau. Gwnaed cais i'r Gwasanaeth rannu'r hysbyseb gyda'r Cyngor Tref.

(b) Adroddiad yr Harbwr Feistr

Cyflwynwyd adroddiad gan yr Harbwr Feistr yn manylu ar faterion mordwyo, gweithredol a chynnal a chadw. Tynnwyd sylw at yr angen i wneud mwy o waith ar y materion canlynol:

- arwyddion diogelwch traeth Abermaw wedi bod yn llwyddiannus er bod angen mwy o arwyddion tebyg yn yr Harbwr oherwydd cynnydd yn y nifer o bobl sydd yn cerdded drwy'r Harbwr.
- Bod angen clirio ardal lloc y pysgotwyr gan ail leinio'r ardal. Awgrym i greu cytundeb newydd gydag amod i'w gadw'n lan.
- Y gellid defnyddio tir Ffordd y Compownd ar gyfer parcio. Angen eglurder pwy yw perchennog y tir a gwirio trefniadau gorfodaeth.
  Gwnaed cais gan y Pwyllgor i roi gorchymyn traffig ar y tir gan fod 16 lle ar gael. Gellid cynnig man parcio gyda Lloc y Pysgotwyr am gost ychwanegol.
- Rheolaeth pontŵn yr harbwr - Aelod Grŵp Mynediad Traphont Abermaw i drefnu cyfarfod gyda'r Harbwr Feistr i drafod ymhellach
- Cadw cychod dros y Gaeaf - angen annog defnyddwyr i aros. Cais i'r Harbwr Feistr ganfod syniadau gan ddefnyddwyr yr Harbwr am gymhelliant posib.
- Digwyddiadau - angen sicrhau bod digwyddiadau yn cael eu cofnodi gan Reolwr Digwyddiadau Cyngor Gwynedd fel llwyddiannau.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiadau.

8. MATERION I'W HYSTYRIED AR GAIS AELODAU'R PWYLLGOR YMGYNGHOROL

(a) Ystyried cynrychiolydd o Ymddiriedolaeth Mwynderau'r Friog fel aelod cyfetholedig ar y Pwyllgor.

Cyfeiriodd y Swyddog Morwrol a Pharciau Gwledig at Gylch Gorchwyl y Pwyllgorau Harbwr gan gadarnhau'r Aelodaeth

- hyd at 4 aelod lleol o Gyngor Gwynedd

- Aelod Cabinet Cyngor Gwynedd sydd yn gyfrifol am bortffolio awdurdod harbwr
- Un aelod o Gyngor Tref
- Hyd at 7 aelod arall i gynrychioli gwahanol fuddiannau defnyddwyr yr harbwr

Gyda Aelodaeth bresennol Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Abermaw yn gyflawn byddai cais ychwanegol yn mynd tu hwnt i fframwaith gorfodaeth y Cyngor.

Amlygwyd bod sedd wag gan Cyngor Cymuned Arthog ac awgrymwyd y gellid penodi un cynrychiolydd fyddai yn cynrychioli dau gorff.

Nodwyd bod cynrychiolydd Grŵp Mynediad Traphont Abermaw wedi ymddiswyddo ac mai cyfrifoldeb y Gymdeithas oedd ethol cynrychiolydd newydd.

Nodwyd bod cynrychiolydd Ras y Tri Chopa hefyd yn dymuno ymddiswyddo ac mai cyfrifoldeb y Pwyllgor hwnnw fyddai ethol cynrychiolydd newydd

Pwysleisiwyd bod cyfrifoldeb ar y cyrff uchod i roi gwybod i'r Swyddog Morwrol a Pharciau Gwledig neu'r Swyddog Cefnogi Aelodau o'r enwebiadau newydd.

Diolchwyd i Mr Mike Ellis (Pwyllgor Ras y Tri Chopa) am ei gyfraniad arbennig i'r Pwyllgor dros y blynyddoedd.

9. CYFARFOD NESAF

Nodwyd y bydd y cyfarfod nesaf yn cael ei gynnal ar 26ain Mawrth, 2019.

Dechreuodd y cyfarfod am 10:30am a daeth i ben am 12:30pm